

**AKLAMA, TERÖRİZMİN ve KİTLE
İMHA SİLAHLARININ FİNANSMANI
İLE MÜCADELEDE SİGORTA VE
BİREYSEL EMEKLİLİK
SEKTÖR REHBERİ**

12.07.2021

*Türkiye
Sigorta Birliği*

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

AKLAMA, TERÖRİZMİN ve KİTLE İMHA SİLAHLARININ FİNANSMANI İLE MÜCADELEDE SİGORTA VE BİREYSEL EMEKLİLİK SEKTÖR REHBERİ

Önsöz.....	3
Sektöre İlişkin Genel Bilgiler ve Sektörün Risk Değerlendirmesi	4
Sigorta ve Emeklilik Sektöründeki Yükümlüler ve Yükümlülükler	7
Yükümlüler	7
Sektörün Ulusal Mevzuat Kapsamındaki Yükümlülükleri	7
1) Müşterinin Tanınması	7
Gerçek kişilerde kimlik tespiti	7
Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti	7
2) Gerçek Faydalanıcının Tanınması	8
3) Şüpheli İşlem Bildirimi.....	8
4) Uyum Programı Oluşturma	8
5) Uyum Görevlisi ve Yardımcısı Atama	9
6) Bilgi ve belge verme	9
7) Muhafaza ve ibraz.....	9
8) Finansal Grup Oluşumu ve Grup İçi Bilgi Paylaşımı	10
9) Yönetim Kurulunun Yetki ve Sorumluluğu	10
Sürekli İş İlişkisi ve Tedbirlerin Bireysel Emeklilik ve Sigorta Sektörü Uygulamaları	11
Bireysel Emeklilik Sistemi Uygulamaları	11
Hayat Sigortaları	12
Hayat Dışı Sigortalar	12
Birden Çok Sigorta Ürününde Kimlik Tespiti	13
Kimlik Teyidi	13
Adres Teyidi	13
Sektörde Üçüncü Tarafa Güven uygulamaları	14
Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektöründe Kimlik Tespit ve Teyit Gereksinimleri Tablosu	15
6415 Sayılı Terörizmin ve Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun Uluslararası Yaptırımlara Uyum	16
1- Ulusal ve Uluslararası Yaptırım Uygulamaları.....	16
Ulusal ve Uluslararası Yaptırım ve Yasaklı Kişiler Listeleri	16
2- Malvarlığı Dondurma Düzenlemeleri	17
Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü	20
Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektörüne Yönelik Şüpheli İşlem Türleri	20
Şüpheli İşlem Bildirimleri	21
Diğer Yükümlülükler	22
Özel Dikkat Gerektiren İşlemler	22
Teknolojik Risklere Karşı Tedbir Alınması	22
Riskli Ülkelerle İlişkiler	22
Yüksek Riskli Durumlar	22

Önsöz

Mali sistemin entegrasyonu, küreselleşme ve teknolojik gelişmeler; ülkeler arasında, suç gelirlerinin aklanmasını (SGA), terörizmin finansmanını (TF) ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanını (KİSYF) önleme konularında işbirliği sağlanmasını zorunlu kılmaktadır. Ülkemiz bu işbirliğinin önemli bir üyesidir ve uluslararası standartları uygulama konusunda kararlıdır. SGA, TF ve KİSYF ile mücadele, Türkiye Sigorta Birliğinin de öncelikli konuları arasında yer almaktadır ve bu konuda Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) liderliğinde ve yakın işbirliğinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Tehdit ve zafiyetlere ilişkin bilgi birikiminin artırılması amacıyla sektörümüz ve MASAK arasında etkin bilgi alışverişi sağlanmaktadır. Yüksek önceliklerin atfedildiği risklere ilişkin ortak bir kavrayışın geliştirilmesi, aklama ve terörün finansmanı tehditleri üzerinde en büyük etkiyi yaratacak olan kamu ve sektör kaynaklarının daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır.

Türkiye Sigorta Birliği nezdinde çalışmalarını sürdüren TSB-MASAK Çalışma Grubu tarafından hazırlanan bu kılavuzun amacı; sektörümüzün SGA, TF ve KİSYF risklerini daha iyi anlamak, kaynakların bu riskleri azaltmak ve önlemek amacıyla etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Bu esaslar, tek başına mevzuatta öngörülen yükümlülüklerin tamamını kapsamaktan ziyade uygulamaya yönelik bir kılavuz olarak hazırlanmıştır. Bu belgede açıklanan sektörümüze özgü kavrayış; sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile sigorta ve reasürans brokerlerine, kaynaklarını yüksek riskin bulunduğu alanlara odaklamaları konusunda yardımcı olarak risk temelli bir yaklaşım sağlayacaktır.

Mali Eylem Görev Gücü (FATF) 1989 yılında kurulmuş uluslararası bir kuruluştur. FATF'in amacı, aklama ve terörün finansmanının yanı sıra, uluslararası mali sistemin bütünlüğüne karşı diğer tehditlerle mücadeleye yönelik mevzuat, düzenleme ve tedbirlerin etkili bir şekilde uygulanması için gereken standartları belirlemektir. Ülkemiz 1991 yılından itibaren FATF'in üyelerinden biridir ve uluslararası standartların geliştirilmesinde, risk ve tipolojilerin tespitinde, rehberlerin oluşturulmasında ve standartlara uyum konusunda çalışmalara devam etmektedir.

Sektörümüz diğer iş kollarında olduğu gibi; suç gelirlerinin mali sisteme aktarılması, gizlenmesi veya terörün ve kitle imha silahlarının yayılması finansmanı amacıyla suçlular tarafından hedef alınabilmektedir. Bu çerçevede, SGA, TF ve KİSYF ile mücadeleye yönelik ulusal ve uluslararası düzenlemelerin değerlendirilmesi ve gerekli aksiyonların alınması amacıyla Çalışma Grubu tarafından hazırlanan bu esasların kılavuz olmasını ve sektörümüzde faaliyet gösteren kuruluşlara yararlı olmasını dileriz.

MASAK İnceleme Araştırma Komitesi
Sektör Rehberi Çalışma Grubu

Bölüm 1

Sektöre İlişkin Genel Bilgiler ve Sektörün Risk Değerlendirmesi

2020 yılı itibarıyla ülkemizde sigortacılık ve emeklilik sektörünün finans sektöründeki payı %4,5 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizdeki sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu “faaliyet ruhsatı” almak suretiyle faaliyete geçebilirler. Sigortacılık ve özel emeklilik sektörünü düzenleyen mevzuatın hazırlanması, uygulanması ve uygulanmasının izlenmesi, sigortalıların ve katılımcıların korunması için tedbir alınması ve uygulanması, sektörde faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlarla ilgili inceleme, denetleme ve soruşturma faaliyetlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu yürütmektedir.

31 Aralık 2020 itibarıyla Türkiye Sigorta Birliğine üye, 41 hayat dışı sigorta şirketi, 22 hayat sigortası ve/veya emeklilik şirketi ile 4 reasürans şirketi bulunmaktadır. Türkiye Sigorta Birliği (TSB), ülkemizde faaliyet gösteren tüm sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin üye olmak zorunda olduğu kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

TSB bünyesinde sektörün geliştirilmesi, sektörle ilgili sorunların tartışılması ve TSB görüşünün oluşturulmasında faydalanmak üzere araştırma ve inceleme yapmak, uygulamalara esas olacak standartlar geliştirmek amaçlarıyla, konusunda bilgi ve uzmanlık sahibi kişilerden oluşan inceleme ve araştırma komiteleri bulunmaktadır. Bu komitelerden biri de MASAK İnceleme ve Araştırma Komitesidir.

T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Sigorta, Emeklilik ve Reasürans Şirketleri ile Sigorta ve Reasürans Brokerleri Sektör Araştırma Raporu”nda¹ yer alan aşağıdaki değerlendirmelere göre; sigorta sektörü ile bireysel emeklilik şirketleri, Türkiye’de aklama ve terörizmin finansmanı açısından düşük riskli olarak görülmele birlikte suçlular tarafından aklama faaliyetlerinde kullanılmaları mümkündür.

Türkiye Sigorta Birliği (TSB) nin 21.06.2017 tarihli Risk Değerlendirme Raporuna göre sektörün genel anlamda kişi başı yıllık prim tutarının düşük bir tutarda olması, banka, broker, acente gibi Kara Paranın Aklanması / Terörün Finansmanı (KA/TF) ile mücadele mevzuatı kapsamında yükümlü grubunda olan kanallar aracılığıyla satış dağıtım yapılması, uzaktan satış uygulamalarının sınırlı sayıda ürün için düşük sayıda şirket tarafından tercih edilmesi, işlemlerin çoğunlukla banka aracılığıyla yapılması, hasar/tazminat belirleme sürecinde bağımsız sigorta eksperleri tarafından hazırlanan raporlara başvurulması, iç kontrol sistemi kapsamındaki kontrollerin yapılması, tazminat tutarının başlangıçta belirlenen kıymetin bedeli ile sınırlı olması, limit üzeri poliçelerin sistemsel onaylara tabi olması, sektörün bilgi merkezi konumundaki Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) vasıtası ile sigortalara ilişkin bilgilerin online tutulduğu ve takip edilebildiği, bu kapsamda ilgili branşlarda mükerrer poliçe yapılmasının sistemsel olarak engellendiği, SBM altında kurulan Sigorta Sahteciliklerini Engelleme Bürosu (SİSEB) ile organize sigorta sahtekarlıkları tespit edilerek ilgili tüm şirketlere bilgi verildiği ve savcılıklara suç duyurusunda bulunulabildiği” gerekçeleriyle KA/TF riski düşük olarak değerlendirilmektedir.

Karapara aklama faaliyetlerinde kullanılan sigorta şirketlerinin de dahil olduğu finansal kuruluşlar, müşterilerine çok çeşitli yatırım araçları kullandırmaları ve fonları bir yerden başka yere transfer edebilme imkanları sunmaları nedeniyle önemli bir hedef olmaktadır. Sigorta ve emeklilik sektöründe faaliyet

¹ T.C. Maliye Bakanlığı – MASAK - “Sigorta, Emeklilik ve Reasürans Şirketleri ile Sigorta ve Reasürans Brokerleri Sektör Araştırma Raporu” – 2020 <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2020/12/SIGORTACILIK-SEKTORU-KURUM-ve-KURULUSLARI-Sektor-arastirma-raporu-2020.pdf>

gösteren şirketlerin aklanmada araç olarak kullanılmaları olasılığı, bu şirketleri itibar riski, finansal risk, operasyonel risk ya da cezai yaptırıma uğrama riski gibi risklerle karşı karşıya getirebilmektedir.

Başkanlık tarafından yapılan değerlendirmede;

- Hayat branşı poliçelerinin %96'sı birikim unsuru bulunmayan sigortaları kapsadığı ve bunların da sigortalının ölümü, sakatlığı gibi gerçek bir vaka ile ilişkili oldukları ve sektörün toplam priminin %68'inin banka kredisine bağlı olarak düzenlenen poliçelerden oluştuğu, hayat sigortası üretiminin %83'ünün banka kanalıyla üretildiği dikkate alınarak risk oldukça düşük olduğu ve KA/TF kapsamında riskli olabilecek birikim yapabilme özelliği bulunan poliçelerin payının ise %4 olduğu düşünüldüğünde sektörün riski genel olarak çok düşük olarak değerlendirilmiştir.

- Hayat dışı (elementer) branşlarda nadir istisnalar dışında prim ödeme ve hasar/tazminat işlemlerinin nakit olarak yapılmadığı, kredi kartı ve banka yoluyla yapıldığı, uzaktan satış uygulamalarının sadece düşük prim tutarlı belirli ürünler (ferdi kaza, kasko vb.) için sınırlı sayıda şirket tarafından yapıldığı, satış kanallarından olan broker ve acentenin ise hali hazırda KA/TF ile mücadele mevzuatı kapsamında yükümlü olduğundan sektörün maruz kaldığı risk düşük olarak değerlendirilmiştir.

- Bireysel emeklilik sözleşme türleri ise katılımcıların ferdi sözleşmeleri, gruba bağlı sözleşmeler, işveren katkılı grup sözleşmeleri ve otomatik katılım kapsamında düzenlenen sözleşmeler olarak sınıflandırılmıştır. Gruba bağlı ve otomatik katılım kapsamındaki sözleşmelerde çalışanların ödediği katkı paylarının ücretten kesinti yapılarak işveren tarafından emeklilik şirketine gönderilmesi, ferdi sözleşmelerde ise katkı paylarının katılımcı veya bir başka üçüncü kişi tarafından ödenebilmesinin temel fark olduğu, yine 2015 yıl sonu itibarıyla sözleşmelerin yaklaşık %72'sinin bireysel, %28'inin ise grup katılımcılarından oluştuğunun görüldüğü belirtilmiştir. Üçüncü taraf ödemesi ferdi sözleşmelerdeki risk unsurunu artırıyor olmasına rağmen sözleşmelerin neredeyse tamamının banka hesapları ve kredi kartı üzerinden gerçekleştirilmesinin riski azalttığı görülmüştür. Bu nedenle sektörün maruz kaldığı risk düşük olarak değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan FATF tarafından 2019 yılında yayımlanan Ulusal Risk Değerlendirme raporunda, ülkemizde hayat dışı sigorta ve bireysel emeklilik işlemlerinin düşük riskli, hayat sigorta sektörünün ise çok düşük riskli değerlendirilmesine rağmen nitelikli dolandırıcılık kapsamında alınan "Şüpheli İşlem Bildirim'lerine ilişkin Başkanlıkça yapılan analizlerde, bunların para ve kıymetli evrak dolandırıcılığı yanında sigorta ve poliçe dolandırıcılığı ile ilgili olduğunun görüldüğü ve bu suçlarla bağlantılı ŞİB sayılarında 2016 ve 2017 yıllarında büyük artış yaşandığı belirtilerek, sigorta sektörünün doğrudan aklamada değil fakat dolandırıcılık suçunda araç olarak kullanıldığının anlaşıldığı vurgulanmıştır.

Yukarıda yer alan MASAK'ın risk değerlendirmesi ve aşağıdaki sektör bilgilerini de değerlendirerek; her şirketin mevcut faaliyetlerinde risk temelli yaklaşımla SGA, TF ve KİSYF ile mücadele kapsamında gerekli önlemleri alması ulusal finans sistemimize katkı sağlayacaktır.

- Sektör açısından riskli olabilecek mesafeli satış sadece düşük prim tutarlı belirli poliçeler (ferdi kaza, kasko vb.) için sınırlı sayıda kullanılmaktadır.
- Sektördeki tüm şirketler, ana faaliyetleri kapsamında Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu, suç gelirlerinin aklanması, terörün ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı kapsamında MASAK ve mali yönden de bağımsız denetim firmaları denetimine tabidir.
- Sektörde nadir istisnalar dışında prim ödeme ve hasar/tazminat işlemleri nakit olarak yapılmamakta, kredi kartı ve banka kanallarıyla yapılmaktadır.
- Şirketler hasar/tazminat belirleme süreçlerinde bağımsız sigorta eksperleri ile çalışmaktadırlar. Bu eksperler Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan eksperlik ruhsatı almak ve Türkiye

Odalar ve Borsalar Birliğindeki sicile kayıt olmak zorundadır. Şirketler belirli limitlerin üstündeki hasarlarda eksper görevlendirir ve eksper raporuna göre hasarı değerlendirirler. Eksperlerin şaibeli gördükleri hasarlar red edilerek ödenmez. Ayrıca tüm hayat dışı sigorta şirketlerinin hasar istihbarat birimleri bulunmaktadır.

- Hayat dışı sigortacılıkta satış kanalı olarak acente ağırlığı %57, banka ağırlığı %13, broker ağırlığı ise %14 olup bu satış kanalları da mevzuat kapsamında yükümlü sayılmaktadırlar.

- Hayat sigortası üretimi %83 oranında banka kanalıyla üretilmektedir.

- Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) bünyesinde online olarak tutulan sigortacılık verilerinin tek merkezde toplanmasıyla, sektör faaliyetlerinin daha kapsamlı ve etkin şekilde yürütülmesi, sektör genelinde uygulama birliğinin sağlanması, sağlıklı fiyatlandırma yapılabilmesi, suistimallerin önlenmesi, güvenilir istatistiklerin oluşturulması, sigorta sistemine olan güvenin artırılması ve kamu gözetim-denetiminin etkinleştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda ilgili branşlarda mükerrer poliçe yapılması sistemsel olarak engellenmektedir. İlgili branşlarda faaliyet ruhsatı bulunan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, SBM'ye üye olmak zorundadır

- SBM altında kurulan Sigorta Sahteciliklerini Engelleme Bürosu (SİSEB) ile organize sigorta sahtekârlıkları tespit edilerek ilgili tüm şirketlere bilgi verilmekte ve savcılıklara suç duyurusunda bulunulmaktadır.

- Sağlık sigortası branşı kurumsal üretim ağırlıklıdır, bu nedenle sigortalıların çoğunluğu işvereni tarafından kendisine özel sağlık sigortası yapılan çalışanlar ve bağımlılarıdır.

- Sağlık sigortası branşında tazminat ödemelerinin önemli kısmı anlaşmalı sağlık kurum ve kuruluşlarına yapılmakta olup, sigortalılara yapılan tazminat ödemeleri hem azdır hem de sigortalının banka hesabına transfer yoluyla yapılmaktadır.

- Sağlık sigortaları zarar sigortası olup, riskin gerçekleşmesi halinde oluşan zarar, fatura aslı ve tedaviyi kanıtlayan her türlü tıbbi belge ibraz edilmesi şartıyla tazmin edilmektedir ki bu da SGA/TF mevzuatı kapsamındaki riski azaltan unsurlardan biridir.

- Hayat sigortası üretim süreçlerinde risk değerlendirme faktörünün bulunması sebebiyle gerekli kontrol/değerlendirme ve üretimler sigorta şirketlerinin operasyon birimleri tarafından yapılmaktadır.

Bölüm 2

Sigorta ve Emeklilik Sektöründeki Yükümlüler ve Yükümlülükler

Yükümlüler

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesi kapsamında sigorta, reasürans, emeklilik şirketleri, sigorta/reasürans brokerleri ile bunların şube, acente, temsilci, ticari vekilleri vb. bağlı birimleri "yükümlü" olarak tanımlanmıştır.

Sektörün Ulusal Mevzuat Kapsamındaki Yükümlülükleri

1) Müşterinin Tanınması

Yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.

Yükümlüler;

- Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,
- İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı 75.000 TL veya üzerinde olduğunda,
- Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı 7.500 TL veya üzerinde olduğunda,
- Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,
- Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin,

kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Gerçek kişilerde kimlik tespiti

İlgilinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde; tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.

2) Gerçek Faydalanıcının Tanınması

Gerçek faydalanıcı "yükümlü nezdinde işlem gerçekleştiren gerçek kişileri, adına işlem yapılan gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran ya da bunlar üzerinde nihai nüfuz sahibi olan gerçek kişi veya kişiler" olarak tanımlamıştır.

Gerçek faydalanıcının belirlenmesine yönelik tedbirler kapsamında; tüzel kişilerde gerçek faydalanıcının tespiti bakımından sahiplik (hissedarlık) ilişkisi, nihai kontrol ve üst düzey temsil yetkisi olmak üzere, yükümlüler tarafından işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Yükümlülerin, Tedbirler Yönetmeliğinin 17. maddesi gereğince, iş ilişkisi/işlem tesis etmek isteyenlerin başkası hesabına hareket edip etmediği, diğer bir deyişle işlemlerin gerçek faydalanıcısının tespiti için gerekli tedbirleri alması (özellikle işlemlerin amacı, gerekçesi, işlemlere konu malvarlığı/fonların kaynağına dair sorular yönelterek) ve **sürekli iş ilişkisi tesisinde** başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşterinin yazılı beyanını istemesi gerekmektedir. Bir başkası hesabına hareket edildiğinin beyan edilmesi halinde ise, işlemi talep edenin kimliği ve yetki durumu ile hesabına hareket edilenin kimliği mevzuata göre tespit edilmelidir.

Yükümlüler tarafından, ayrıca, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik tüzel kişiliğin %25'i aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının usulüne uygun şekilde kimlik tespiti yapılmalıdır. Bu kapsamda, tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Aynı şekilde, yükümlü tarafından, sürekli iş ilişkisi kapsamında, diğer tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişiler de belirlenmeli ve kimlik tespiti yapılmalıdır.

Yurt dışında mukim tüzel kişi ortakların bu kapsamda alınması gereken kimlik bilgilerinin teyidi, ilgili ülkede Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği muadili kuruluşların ya da verilerin resmi olarak tutulduğu diğer kuruluşların açık kaynakları üzerinden yapılabilmektedir.

3) Şüpheli İşlem Bildirimi

Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur. Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinde şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü uyum görevlileri tarafından yerine getirilir.

Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

4) Uyum Programı Oluşturma

Sigorta ve emeklilik şirketleri, risk temelli bir yaklaşımla Uyum Programı oluşturmakla yükümlüdür. Oluşturulacak uyum programı aşağıdaki tedbirleri içermelidir.

- **Kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması:** Yeni yükümlülerin faaliyet izninin alınmasını müteakip, uyum görevlisi atama tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde kurum politikasını oluşturması ve kurum politikasının aynı süre içinde yönetim kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir. Yükümlüler ve finansal grup, ilgili personelinin kurum politikaları hakkında bilgilendirir.

"Kurum Politikası Taahhüt Formu", kurum politikasının onay tarihinden itibaren 30 gün içinde yönetim kurulu veya yetki devri yapılan üyeye imzalatılarak Başkanlığa gönderilmelidir.

- **Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi:** Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek risk yönetim politikası oluştururlar. Risk yönetim politikasının amacı; yükümlünün maruz kalabileceği risklerin tanımlanması, derecelendirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve azaltılmasını sağlamaktır.

- **İzleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi:** İzleme ve kontrolün amacı; yükümlülerin risklerden korunması ve faaliyetlerinin ilgili mevzuat, kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesidir.

- **Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi:** Eğitim faaliyetleri uyum görevlisi gözetiminde ve koordinasyonunda yürütülür. Yükümlüler eğitim faaliyetlerini, Uyum Yönetmeliğinde belirtilen konuları içerecek şekilde ve yıllık eğitim programı dâhilinde yürütürler. Eğitim programı uyum görevlisi tarafından ilgili birimlerin de katılımıyla hazırlanır. Eğitim programının etkin bir şekilde uygulanması uyum görevlisi tarafından gözetilir.

- **İç denetim faaliyetlerinin yürütülmesi:** İç denetim birimleri ya da teftiş kurulu bulunan yükümlülerde bunlar tarafından yerine getirilir. Finansal grubun iç denetimi ana finansal kuruluşun ilgili birimince gerçekleştirilir. İç denetim faaliyetlerini yürütmek üzere yetkilendirilecek personelin, bağımsız çalışmasını teminen, uyum programı kapsamındaki diğer tedbirlerin yerine getirilmesinde görev ve yetki almamış olması gerekir.

- **Uyum görevlisi atanması ve uyum birimi oluşturulması:** Yönetim Kurulu, uyum görevlisinin görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla; işletme büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum görevlisine doğrudan bağlı ve uyum programının yürütülmesiyle görevli uyum birimi oluşturulmasını ve uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisi yapılmasını sağlar.

5) Uyum Görevlisi ve Yardımcısı Atama

Sigorta ve emeklilik şirketleri, yönetim kuruluna veya yetkisini devrettiği üye veya üyelere bağlı olacak şekilde, münhasıran kurum personeli olarak uyum görevlisi atarlar. Uyum görevlisi için gerekli nitelikleri taşıyan bir uyum görevlisi yardımcısını da uyum görevlisine bağlı olacak şekilde münhasıran kurum personeli olarak atarlar.

'Uyum Görevlisi ve Uyum Görevlisi Yardımcısı Taahhüt Formu' yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye veya üyeleri tarafından imzalanarak, atanma tarihinden itibaren en geç on gün içinde Başkanlığa gönderilir. Görevden ayrılma durumu ise, yükümlü tarafından ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde Başkanlığa yazılı olarak bildirilir.

Reasürans şirketleri, (uyum programı oluşturmaksızın) idari düzeyde uyum görevlisi atamak zorundadır. Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya genel müdüre doğrudan bağlı olacak şekilde atanır.

6) Bilgi ve belge verme

Yükümlüler, Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

7) Muhafaza ve ibraz

Yükümlüler, yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür.

Başkanlığa yapılan şüpheli işlem bildirimine veya uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimlere yönelik belge ve kayıtlar, bildirimde ek yapılan belgeler, uyum görevlilerince bildirimde bulunmama kararı verilen şüpheli işlemlere ilişkin yazılı gerekçeler, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamındadır.

Diğer bir önemli husus ise, sigorta acenteleri tarafından yapılan sigortacılık işlemlerinde, kimlik tespiti yükümlülüğü acente tarafından yerine getirilmekle birlikte, muhafaza yükümlülüğünün, mevzuatta öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilmesindeki nihai sorumluluk sigorta şirketine ait olduğu hususudur.

8) Finansal Grup Oluşumu ve Grup İçi Bilgi Paylaşımı

Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bağlı birimleri finansal grubu oluşturur.

Ana kuruluşun finansal kuruluş olması halinde kendisi, aksi halde ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde olan finansal kuruluşlardan biri ana finansal kuruluş olarak belirlenir. Finansal grup seviyesinde uyum programının yürütülmesi amacıyla ana finansal kuruluşun uyum görevlisi ve yardımcısı, finansal grup uyum görevlisi ve yardımcısı olarak ana finansal kuruluşun yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı olacak şekilde atanır.

Ana finansal kuruluşun uyum birimi, finansal grubun da uyum birimi olarak faaliyet gösterir. Ana finansal kuruluşun yönetim kurulu, finansal grup uyum görevlisinin görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla grubun finansal büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisi yapılmasını sağlar.

Gruba bağlı kuruluşlar, uyum programı kapsamındaki tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınması ile hesap ve işlemlere ilişkin olarak bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yazılı gizlilik hükümleri grup içi bilgi paylaşımında uygulanmaz.

Bilgilerin grup içinde güvenli bir şekilde paylaşılması için gereken tedbirlerin alınmasında finansal grup uyum görevlisi ile birlikte ana finansal kuruluşun yönetim kurulu da sorumludur. Söz konusu sorumluluk gruba bağlı finansal kuruluşların uyum görevlileri ile bu kuruluşların yönetim kurulları için de geçerlidir.

Gruba bağlı finansal kuruluşlar, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna ilişkin bilgi paylaşımında bulunamazlar.

9) Yönetim Kurulunun Yetki ve Sorumluluğu

Uyum programının yürütülmesinden nihai olarak yönetim kurulu sorumludur. Finansal grup seviyesinde uyum programının gözetiminden ise nihai olarak ana finansal kuruluşun yönetim kurulu sorumludur.

Yönetim kurulu, uyum görevlisi ve yardımcısını atamak, uyum görevlisinin ve uyum biriminin yetki ve sorumluluklarını açık bir şekilde ve yazılı olarak belirlemek, kurum politikalarını, yıllık eğitim programlarını ve gelişmelere göre bunlarda yapılacak değişiklikleri onaylamak, uyum programı kapsamında yürütülen risk yönetimi, izleme ve kontrol ile iç denetim faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek, tespit edilen hata ve eksikliklerin zamanında giderilmesi için gerekli tedbirleri almak ve uyum programı kapsamındaki tüm faaliyetlerin etkin bir şekilde ve koordinasyon içerisinde yürütülmesini sağlamakla yetkili ve sorumludur.

Yönetim kurulu, yetkilerinin bir kısmını veya tamamını, Türkiye’de mukim bir veya birden fazla yönetim kurulu üyesine (açık bir şekilde ve yazılı olarak) devredebilir. Söz konusu yetki devri, yönetim kurulunun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Bölüm 3

Sürekli İş İlişkisi ve Tedbirlerin Bireysel Emeklilik ve Sigorta Sektörü Uygulamaları

Sürekli iş ilişkisi sektörümüzde ‘Yükümlü ile müşteri arasında hayat sigortası veya bireysel emeklilik gibi hizmetler nedeniyle kurulan, niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan iş ilişkisi’ olarak tanımlanmıştır.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde;

- Kimlik ve adres teyidi,
- İş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında bilgi alınması,
- Başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşterinin yazılı beyanının alınması,
- Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurulması veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğinin ve doğruluğunun teyit edilmesi,
- Tüzel kişilerde gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin %25’i aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliğinin tespit edilmesi,
- kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirlerin alınması,
- Gerçekleştirilen işlemlerin; müşterinin mesleği, iş geçmişi, mali durumu, ticari faaliyetleri, risk profili ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının devamlı izlenmesi

gerekmektedir.

Müşterinin tanınması; müşteri kimlik bilgilerinin tespitinin ötesinde, gerçek faydalanıcının tanınması, müşterinin mali profili hakkında bilgi edinilmesini, müşteri kabul politikalarının oluşturulmasını, iş ilişkisinin devam ettiği sürece müşteri hesaplarının izlenmesini ve yapılan işlemlerin hesabın açılış amacıyla uyumunun sürekli kontrolünü kapsamaktadır.

Bir başka deyişle kimlik tespiti sadece müşteriye odaklanmış iken, müşterinin tanınması, müşteri faaliyet ve işlemlerine de odaklanarak süreci bir bütün olarak ele almaktadır.

Bireysel Emeklilik Sistemi Uygulamaları

Bireysel emeklilik sözleşmelerinin suistimal edilmeye çok açık olmadığı yönündeki genel kabul doğrultusunda uluslararası yasal düzenlemelerde “Basitleştirilmiş Müşterini Tanı” (Simplified Due Diligence) tedbirleri uygulanabileceği yönündeki kanaat doğrultusunda bireysel emeklilik sözleşmeleri ülkemizde de basitleştirilmiş tedbirler kapsamına alınmıştır.

Sürekli iş ilişkisi kapsamına giren bireysel emeklilik sözleşmeleri için müşterinin tanınması yani kimlik tespiti yapılması zorunludur. Diğer yandan bireysel emeklilik sözleşmeleri 5 No’lu MASAK Tebliğinde basitleştirilmiş tedbirler kapsamına alınmış olup, kimlik tespitine konu bilgiler teyit belgelerine gerek olmaksızın alınarak işlem yapılabilir.

Emeklilik sözleşmelerinin mesafeli satış kapsamında düzenlenmesi halinde imza örneği aranmamaktadır. Bununla birlikte bu sözleşmelerin onaylanmasında hizmet riski ile teknolojik risklere karşı Tedbirler Yönetmeliğinin 20. maddesi kapsamında gerekli tedbirler alınır.

Basitleştirilmiş tedbirler kapsamında ayrıca Tedbirler Yönetmeliğinin 17. maddesinde geçen başkası hesabına hareket edenlerde kimlik tespiti, 17/A maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ile 19. maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Emeklilik şirketleri, işverenin düzenlediği otomatik katılım sözleşmesiyle (OKS) emeklilik planına dahil edilen çalışanlara ilişkin olarak; çalışanın imza örneği hariç Tedbirler Yönetmeliğinin 6. maddesinin birinci fıkrasındaki bilgileri, teyit belgelerine gerek olmaksızın almak suretiyle işlem yapabilirler. İşverenin çalışanları adına sağladığı kimlik bilgileri, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü kimlik paylaşım sistemi veri tabanı üzerinden tamamlanabilir.

Söz konusu tedbirler işveren grup emeklilik sözleşmelerinin yanı sıra açılan gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmeleri için de uygulanabilir.

Sigorta Sektörü Uygulamaları

Hayat Sigortaları

Hayat sigortaları sözleşmeleri 'sürekli iş ilişkisi' olarak tanımlandığı için tutar gözetmeksizin kimlik tespitinin yapılması gerekmektedir. Ancak hayat sigortaları da 5 No'lu MASAK Tebliğinde basitleştirilmiş tedbirler kapsamına alınmış olup, bir yıl içinde ödenecek prim tutarının toplamı 5.000 TL veya tek primli olup 12.500 TL altındaki sigortalarda kimlik tespitine konu bilgiler, teyit belgelerine gerek olmaksızın alınarak işlem yapılabilir. Bu sözleşmelerin mesafeli satış kapsamında düzenlenmesi halinde imza örneği aranmamaktadır. Yine bu kapsamdaki sözleşmeler için, Tedbirler Yönetmeliğinin 17. maddesinde geçen başkası hesabına hareket edenlerde kimlik tespiti, 17/A maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ile 19. maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır. Belirtilen tutarların üzerindeki işlemlerde bu yükümlülükleri geçerlidir.

Diğer yandan hayat sigortaları kapsamında yapılan tazminat ödemeleri sürekli iş ilişkisi kapsamında değerlendirilmediği için ödeme yapılan kişinin kimlik teyidi yeterli olup, adres teyidinin yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

27.10.2011 tarihinde TSB tarafından sektöre sirküle edilen Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nın B.07.0.MSK.0.10-045.02 (01) sayılı yazısında konuyla ilgili olarak aşağıdaki açıklama yer almaktadır.

"Hayat sigortası tazminat ödemelerinde sürekli iş ilişkisi tesisi söz konusu olmadığı için, yapılan ödemenin tutarı 75.000 (Not: 24.2.2021 tarih ve 31405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan tutardır) TL ve üzerinde olsa dahi adres bilgisinin teyit edilmesine gerek bulunmamaktadır. Alınan kimlik bilgilerinin teyidinde ise, yapılan ödemenin 75.000 TL ve üzerinde olması durumunda Yönetmeliğin 6. maddesinde öngörülen şekilde kimlik tespitinin yapılması ve bu kapsamda alınan bilgilerin aynı maddenin ikinci fıkrasında belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde teyit edilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, 75.000 TL ve üzerindeki tazminat ödemelerinde kendisine ödeme yapılan şahsın kimlik bilgilerinin teyidinin yapılması gerekmekte, adres bilgisinin teyit edilmesine ise gerek bulunmamaktadır."

Hayat Dışı Sigortalar

Hayat dışı sigortalarda işlem tutarı veya birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı 75.000 TL veya üzerinde olduğunda kimlik tespiti yapılması gerekmektedir. 75.000 TL'lik tutarın tespitinde yapılan işlem esas alınır ve değerlendirme işlem bazında yapılır. Birbiriyle bağlantılı olmayan her bir sigortalama işlemi bakımından 75.000 TL'lik tutar ayrı ayrı gözetilir. Bu noktada ayrıca bir basitleştirilmiş tedbir tanımı olmadığı üzere, tutarı 75.000 TL veya üzerinde bir işlemin kimlik tespitinde, teyit belgesi alınması da gerekmektedir. Diğer yandan hayat dışı sigortalar için yapılan tazminat ödemeleri sürekli iş ilişkisi kapsamında değerlendirilmediği için ödeme yapılan kişinin kimlik teyidi yeterli olup, adres teyidinin yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Başkasına ait bir malın veya başkasının hayatının menfaat ilişkisi olması halinde sigorta ettirilebilmesi mümkün olup, bu durumda sigortacı dışında 'Sigortalı' ve 'Sigorta Ettiren' olmak üzere işlemin iki tarafı

bulunmaktadır. Tedbirler Yönetmeliğine göre Sigorta Ettiren müşteri konumunda olduğu için kimlik tespiti gerekmektedir.

Birden Çok Sigorta Ürünüde Kimlik Tespiti

Müşterinin farklı branşlarda sigorta poliçesi bulunuyorsa, kimlik tespitlerine ilişkin limitlerin belirlenmesinde işlem bazında değerlendirme yapılır ve birbiriyle bağlantılı olmayan her bir sigortalama işlemi bakımından limitler ayrı ayrı gözetilir.

Örneğin 12.500 TL yıllık prim ödeyen hayat sigortası müşterisinin aynı zamanda 15.000 TL tutarında prim ile sağlık sigortası yaptırmış durumda, sadece hayat sigortası için kimlik tespiti yapılması gerekmektedir. Bu tutarın basitleştirilmiş tedbirler kapsamındaki limiti aşması nedeniyle aynı zamanda kimlik ve adres teyidi de yapılmalıdır.

Kimlik Teyidi

Türk vatandaşı olanların adı, soyadı, doğum tarihi, T.C. kimlik numarası ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu ilgili kimlik belgesi üzerinden teyit edilir.

Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler için kimlik teyidinin; vatandaşlığı kayıp tarihine kadar Türk vatandaşı gerçek kişiler için aranan belgeler üzerinden, kayıp tarihinden sonra ise yabancı gerçek kişiler kapsamında yapılması gerekmektedir.

Bu itibarla; 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun “Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilere tanınan haklar” başlıklı maddesi kapsamında bulunan kişiler için söz konusu madde uyarınca düzenlenen Türk vatandaşlığından çıkma belgesinin (Mavi Kart), İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Kimlik Paylaşımı Sistemi Mavi Kartlılar Kütüğünden sorgulanarak bilgilerin doğrulanması suretiyle, kimlik bilgilerinin teyidi için kullanılması mümkündür.

Ayrıca, bu kişiler için pasaportun yahut pasaportsuz geçiş hakkı tanıyan uluslararası anlaşmalara taraf ülke vatandaşlarının kendi ülke kimlik kartlarının ibrazı da kabul edilir. Bu belgelerden birinin ibrazı halinde, ayrıca ikamet tezkeresi yahut Türkiye'ye giriş sırasında düzenlenen ve ülkemize üç aylık süre için gelme şartına uygunluk durumunu gösteren “Kimlik Kartı ile Seyahat Edenler İçin Hudut Kapılarından Giriş-Çıkış Formu”nun aranmasına gerek bulunmamaktadır.

Yabancı gerçek kişilerin adı, soyadı, doğum tarihi ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu, aşağıdaki belgeler üzerinden teyit edilir.

- Pasaport,
- İkamet belgesi (ikamet tezkeresi) veya
- Pasaportsuz geçiş hakkı tanıyan uluslararası düzenlemeler gereğince, anlaşmaya taraf ülke vatandaşlarının kendi ülke kimlik kartları

Adres Teyidi

Sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu; aşağıdaki belgelerden herhangi biriyle teyit edilebilir.

- Yerleşim yeri belgesi,
- Müşteri adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihi itibarıyla son üç ay içinde düzenlenmiş faturalar (ilgili kuruma ait olduğu teyit edilebilen elektronik faturalar dahil),
- Türkiye’de hizmet veren GSM operatörleri tarafından faturalı cep telefonu aboneleri için düzenlenen faturalar,

- Son üç aya ait bilgileri içermek şartıyla herhangi bir kamu kurumu (BEDAŞ ve ASKİ gibi kamu kurumu niteliği olan kuruluşlar dahil) tarafından verilen belge,
- Fatura sahibi ile arasındaki bağı gösterir muteber belgeyi (evlilik cüzdanı gibi) ibraz etmek suretiyle üçüncü şahıs adına son üç aya ait elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren fatura,
- Ailesinin yanında ikamet eden reşit çocuklar için anne ya da babası adına düzenlenmiş son üç aya ait elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren fatura,
- Yurtlarda kalan reşit çocuklar için öğrenim gördükleri okullardan ya da kaldıkları yurtlardan alınacak adresini belirtir yazı,
- Müşteri adresine alma haberli posta yoluyla tebligat yapılması durumunda, tebligatın müşteriye yapıldığına dair belge,
- e-Devlet veri tabanlarından yararlanmak suretiyle (elektronik görüntüsü alınarak)²
- Adres bilgilerini içeren pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler yurtdışında yerleşik yabancı gerçek kişilerin adres teyidinde kullanılabilir.

Belgelerin, müşteri tarafından bizzat elden ibraz edilmesi zorunluluğu bulunmamakta olup, bir başkası vasıtasıyla veya posta, faks, e-posta gibi yöntemler kullanılarak da ibraz edilmeleri mümkündür.

Sektörde Üçüncü Tarafa Güven uygulamaları

Üçüncü tarafa güven ilkesi, bir finansal kuruluşun müşterisinin başka bir finansal kuruluşta işlem yapmak istemesi durumunda; iş ilişkisi tesis edecek veya işlemi gerçekleştirecek finansal kuruluşa, müşterinin, müşteri adına hareket eden kişinin ve gerçek faydalanıcının kimliğinin tespiti ve iş ilişkisinin veya işlemin amacı hakkında bilgi elde etme konularında diğer finansal kuruluşun aldığı tedbirlere güvenerek iş ilişkisi tesis etme veya işlemi gerçekleştirme imkanı tanıyan bir uygulamadır. Buradaki nihai sorumluluk üçüncü tarafa güvenerek işlem tesis eden finansal kuruluştadır.

Bankalarca verilen kredi işlemleriyle ilişkili olarak düzenlenen sigorta sözleşmelerinde Tedbirler Yönetmeliğinin 21. maddesindeki şartlar çerçevesinde “Üçüncü Tarafa Güven” ilkesi uygulanabilir. Sigorta şirketlerinin acenteliğini yapan bankaların, acentelik dışında asıl iştiğal konusu bankacılık olan ve bankacılık işlemleri esnasında kimlik tespiti ve teyidi yapması gereken kurumlar olduğu dikkate alındığında; sigortacılık işlemlerinde bankaların acentelik faaliyetinin dışında bankacılık işlemlerine dayanarak yaptığı kimlik/adres tespit ve teyit işlemlerine “Üçüncü Tarafa Güven” ilkesi uygulanabilir.

Sigortacılık faaliyetlerinde yüz yüze yapılmayan işlemler, prim ve hasar ödemeleri, vb. işlemlerin bir finansal kuruluş aracılığıyla yapılması durumunda; işlem tamamlandığı anda kimlik tespiti yapılması imkanı yoksa, Tedbirler Yönetmeliği'nin 21. maddesinde yer alan koşullara uyulmak kaydıyla finansal kuruluşlar arasında üçüncü tarafa güven ilkesinden yararlanılabilir.

Prim ödemelerinin kredi kartıyla gerçekleştirilmesi veya prim ödemeleri için bankaya düzenli talimat verilmesi durumlarında, bu işlemler bakımından işlem talep eden kişiler bankanın müşterisi konumunda olduğundan Tedbirler Yönetmeliği kapsamındaki yükümlülüklerin işlem talep edilen banka tarafından yerine getirilmiş olması gerekir.

Sigorta veya reasürans şirketlerinin satış kanallarından olan “sigorta ve reasürans brokerleri” finansal kuruluş ve yükümlü olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda kimlik tespitine ilişkin belgelerin onaylı örneklerin talep edildiğinde brokerlerden temin edilebildiği durumlarda, sigorta ve reasürans şirketlerinin müşterileri için brokerler ile yapacağı işlemlerde, brokerlerin müşterileri için aldığı tedbirlere güvenerek Tedbirler Yönetmeliği'nin 21. maddesi çerçevesinde üçüncü tarafa güven ilkesi uygulanabilir.

² 5 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Madde 3.1.)

Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektöründe Kimlik Tespit ve Teyit Gereksinimleri Tablosu

BRANŞ	Kimlik Tespiti Yapılacak mı?		Sürekli iş ilişkisi mi?	Basitleştirilmiş Tedbirlere Tabi mi?	Kimlik Tespiti Teyit Belgeleri Alınmadan Yapılabilir mi?		Adres Teyidi Yükümlülüğü var mı?	Mesafeli Sözleşme Yapılabilir mi?	Mesafeli Sözleşmede İmza Yükümlülüğü
	Poliçe/Sözleşme Düzenleme	Şirketten Yapılan Ödemeler			Poliçe/Sözleşme Düzenleme	Şirketten Yapılan Ödemeler			
HAYAT SİGORTALARI	Tamamı ¹	1) Tazminat ödemelerinde 75.000 TL ve üstü 2) Diğer ödemelerde "Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti" uygulanır ⁵	Evet ³	Evet ⁴	Evet Sadece 1 yıl için ödenen prim toplamı 5.000 TL / tek primli olup 12.500TL altı için ⁴	Evet 1) Sadece 75.000TL altındaki tazminat ödemeleri için ⁴ 2) Diğer ödemelerde "Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti" esasları uygulanır ⁵	Var Sadece 1 yıl içinde ödenen prim toplamı 5.000 TL / tek primli olup 12.500TL üstü üretimler için ³ (Tazminat ödemelerinde gerek yoktur.)	Evet Sadece 1 yıl için ödenen toplam prim 5.000 TL / tek primli olup 12.500TL altı için düzenlenebilir	Sadece 1 yıl için ödenen prim toplamı 5.000TL / tek primli olup 12.500 TL altı mesafeli satış yapılabilir
BİREYSEL EMEKLİLİK SÖZLEŞMELERİ	Tamamı ¹	1) Tazminat ödemelerinde 75.000 TL ve üstü 2) Diğer ödemelerde "Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti" esasları uygulanır ⁵	Evet ³	Evet ⁴	Evet ⁴	Evet 1) Sadece 75.000TL altındaki tazminat ödemeleri için 2) Diğer ödemelerde "Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti" esasları uygulanır ⁵	Yok ³	Evet ⁴	Yok
HAYAT DIŞI SİGORTALAR	75.000 TL ve üstü ² tutarlar için	75.000 TL ve üstü ²	Hayır ³	Hayır (Müşterinin finansal kuruluş, banka, konsolosluk, vb. olması durumunda basitleştirilmiş tedbirlere tabidir)	75.000 TL ve üzeri için yapılamaz 75.000 TL altı için yükümlülük yok ² (Müşterinin finansal kuruluş, banka, konsolosluk, vb. olması durumunda basitleştirilmiş tedbirlere tabidir)	75.000 TL ve üzeri için yapılamaz 75.000 TL altı için yükümlülük yok ² (Hak sahibinin finansal kuruluş, banka, konsolosluk, vb. olması durumunda basitleştirilmiş tedbirlere tabidir)	Yok ³	Evet Sadece 75.000TL altı primli poliçeler için	75.000 TL ve üstüne mesafeli satış yapılamaz ²

1 Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik [madde 5, fıkra 1, a bendi]

2 Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik [madde 5, fıkra 1, b bendi]

3 Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik [madde 3, fıkra 1, i bendi]

4 Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No: 5) [madde 2.2.7.]

5 Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik [madde 16] Bu kapsamda lehtarlar 75.000 TL ve üzerinde bir ödeme yapılması halinde kimlik tespiti işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

Bölüm 4

6415 Sayılı Terörizmin ve Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun Uluslararası Yaptırımlara Uyum

1- Ulusal ve Uluslararası Yaptırım Uygulamaları

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 19. maddesinde yükümlülerin, müşterileri tarafından gerçekleştirilen işlemlerin; müşterilerinin mesleği, ticari faaliyetleri, iş geçmişi, mali durumu, risk profili ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığını;

-sürekli iş ilişkisi kapsamında devamlı olarak izlemek,

-sürekli iş ilişkisi dışında gerçekleştirilen işlemleri de risk temelli yaklaşımla izlemek

amacıyla gerekli tedbirleri alma hususları düzenlenmiştir.

Yükümlülerin gerek iş ilişkisi tesisinde gerekse iş ilişkisi tesis edilmesini müteakip izleme ve kontrol faaliyetleri esnasında müşterileri ve müşterileri tarafından gerçekleştirilen işlemlerle ilgili olarak çeşitli kriterleri esas alarak ve risk temelli bir yaklaşımla değerlendirme yapmaları gerekmektedir.

Mali Suçlar Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan "Müşterinin Tanınması İlkesi Kapsamında Sıkılaştırılmış Tedbirler Rehberi"nde konuyla ilgili olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir.

"Müşteri kabul ve işlem gerçekleştirme süreçlerinde, başta OFAC (United States of America Office of Foreign Assets Control - Amerika Birleşik Devletleri Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisi), AB (Avrupa Birliği), BMGK (Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi) ve bazı ülkeler, yetkili uluslararası kuruluşlarca yayımlanan ya da bazı ticari kuruluşlarca sağlanan listeler olmak üzere açık kaynaklardan (gazete, dergi, internet vb.) da yararlanılarak, müşteri/nihai faydalanıcının, tüzel kişi ise ortaklar/nihai olarak kontrolünde bulunduranlar/üst düzey yöneticilerinin, ulusal veya uluslararası düzeyde herhangi bir suçla ya da olumsuz bir eylemle yahut bir terör örgütü ya da kitle imha silahlarının yayılması ile bağlantısı olup olmadığı değerlendirilmelidir."

Bu kapsamda takip edilmesi önerilen ulusal ve uluslararası yasaklı ve yaptırım listeleri aşağıda yer almaktadır.

Ulusal ve Uluslararası Yaptırım ve Yasaklı Kişiler Listeleri

A. ULUSAL YAPTIRIM VE YASAKLI KİŞİLER LİSTELERİ

1. Bakanlar Kurulu Kararları ile Mal Varlıkları Dondurulanlar Listesi

<https://masak.hmb.gov.tr/bkk-ile-malvarliklari-dondurulanlar>

2. Türkiye Aranan Teröristler Listesi (Kırmızı Liste, Mavi Liste, Yeşil Liste, Turuncu Liste, Gri Liste)

<http://www.terorarananlar.pol.tr/>

3. TMSF Kayyım Olunan Şirketler Listesi

<https://www.tmsf.org.tr/tr/Sirket/Kayyim>

4. SPK İşlem Yasaklıları Listesi

<http://www.spk.gov.tr/apps/islemyasaklilar/>

B. ULUSLARARASI YAPTIRIM VE YASAKLI KİŞİLER LİSTELERİ

1. OFAC Listeleri

SDN List:

https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages/sdn_data.aspx

Non-SDN List:

<https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages/consolidated.aspx>

OFAC Yaptırım Listeleri Arama Sayfası

<https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>

2. EU (Avrupa Birliği) Listesi

https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset?vocab_concepts_eurovoc=http%3A%2F%2Feurovoc.europa.eu%2F3483

3. UN (Birleşmiş Milletler) Listesi

<https://www.un.org/securitycouncil/content/un-sc-consolidated-list>

4. INTERPOL Arananlar Listesi

<https://www.interpol.int/How-we-work/Notices/View-Red-Notices>

5. Birleşik Krallık (UK) Listesi

<https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-consolidated-list-of-targets/consolidated-list-of-targets>

6. Hollanda Yaptırımlar Kapsamında Riskli Ülkeler Listesi

<https://www.bscn.nl/sanctions-consulting/sanctions-list-countries>

7. FATF Riskli Ülkeler Listesi

İzleme Listesi (Gri Liste):

<https://www.fatf-gafi.org/countries/#other-monitored-jurisdictions>

Yüksek Riskli Ülkeler Listesi (Kara Liste):

<https://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>

8. Uluslararası Sermaye Piyasaları Düzenleyicileri Örgütü (IOSCO) Sermaye Piyasalarında İzinsiz Faaliyette Bulunanlar Uyarı Portalı

http://www.iosco.org/investor_protection/?subsection=investor_alerts_portal

2- Malvarlığı Dondurma Düzenlemeleri

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ile birlikte ülkemiz mevzuatına malvarlığının dondurulması mekanizması getirilmiştir. Kanuna göre malvarlığının dondurulması kararları Cumhurbaşkanı Kararı alınarak gerçekleştirilmektedir. Kanun hükümlerine göre malvarlığının dondurulması kararlarının yerine getirilmesinden MASAK sorumlu tutulmuştur.

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasında "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararlarıyla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların

tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulması kararları ve bu listelerden çıkarılanlara ilişkin malvarlığının dondurulmasının kaldırılması kararlarının uygulanmasına yönelik Cumhurbaşkanı kararı, Resmi Gazete’de yayımlanır ve gecikmeksizin uygulanır.” denilmektedir.

MASAK tarafından yayımlanan “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ve “Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No: 12)” mal varlığı dondurma kararlarına ilişkin detayları içermektedir.

Mal Varlığı Dondurma Kararlarının Türleri

Malvarlıklarının dondurulması kararları üç farklı durum ile ilgili olarak alınmaktadır. Bunlar;

- İlgili kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıklarının **dondurulması** kararı,
- Daha önce malvarlıklarının dondurulması kararı alınan kişi, kuruluş ve organizasyonların **bilgilerinin güncellenmesi kararı**,
- Daha önce Bakanlar Kurulu Kararı veya Cumhurbaşkanı Kararı ile malvarlıkları dondurulan kişi, kuruluş ve organizasyonların yine Cumhurbaşkanı Kararı ile malvarlıklarının dondurulması kararının **kaldırılması kararı**

olarak yayımlanmaktadır.

Kararların Resmi Gazete’de Yayımlanması

Mal varlığı dondurma/kaldırma kararları öncelikle Resmî Gazete’de yayımlanır ve yayımı ile birlikte hukuki sonuçlar doğurur ve hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen ilgili kişi ve kuruluşa tebliğ edilmiş sayılır. Kararlarda; kimin hakkında verildiği, sebepleri, kapsamı, süresi ve bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolları ile başvuru süresi yer alır.

Mal varlığı dondurma kararları gecikmeksizin yerine getirilir.

Kararların Uyum Görevlisi ve Yardımcısına Bildirimi

Kararlar Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra MASAK tarafından EMIS.ONLINE üzerinden şirketlerin uyum görevlileri ve yardımcılarına resmi yazı ile iletilir. Ayrıca online@masak.gov.tr e-posta adresi üzerinden “XXXX sayı XX/XX/2020 tarihli evrak tarafınıza tebliğ edilmiştir. Evraka Masak Online E-Yazışma menüsünden bakabilirsiniz.” formatında bir e-posta ile bildirim yapılır.

Kararların Uygulanması

- Cumhurbaşkanıca alınan dondurma kararları eklerinde yayımlanan ve MASAK internet sitesinde de güncel haline yer verilen listedeki bilgilerin yükümlülerde bulunan bilgiler ile eşleşmesi halinde ilgili kişi, kuruluş ve organizasyonlara ait malvarlıkları dondurulur.
- Listelerde bulunan bir kişinin ayırt edici bilgisi (doğum tarihi, doğum yeri, pasaport veya ulusal kimlik numarası gibi) bulunmaması halinde ise bu kişinin ismiyle veya kullandığı/bilinen diğer adlarıyla eşleşenlerin malvarlıkları da dondurulur.
- Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyonlara ait tüm internet şubesi veya yüz yüze olmayan diğer tüm sistemlere erişimler engellenir.
- Dondurulan malvarlığında herhangi bir artış meydana gelmesi hâlinde, bu artışlar da malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir. Bu nedenle dondurulan malvarlıklarından elde edilecek faiz, kâr payı, temettü ve diğer her türlü gelirlere MASAK’ın izin verdiği haller dışında erişim mümkün değildir.

Kararlara İlişkin Cevap Yazılarının Hazırlanması

Kişi, kuruluş ve organizasyonlar ile ilgili malvarlıklarının dondurulması kararlarında;

- Kararda adı geçenlere ilişkin bilgi güncellemesi olması durumunda; isimlere ait bilgilerin güncellenmiş şekli ile tekrar kontrol edilmeli ve yeni bilgiler dahilinde sadece herhangi bir malvarlığı tespitinin olması halinde MASAK'a cevap yazısı gönderilmesi, eğer herhangi bir malvarlığı tespiti yok ise MASAK'a cevap yazısı gönderilmemesi,
- Daha önce hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi/kuruluş/organizasyonlar ile ilgili malvarlıklarının dondurulması kararının kaldırılmasına ilişkin karar alınması durumunda da eğer daha önce alınan dondurma kararı kapsamında nezdinizde dondurulan herhangi bir malvarlığı yoksa MASAK'a cevap yazısı gönderilmemesi,
- Bununla beraber ekleme ve güncelleme veya kaldırılma işlemlerine ilişkin alınan kararların aynı yazıda olması durumlarına ise dikkat edilmesi

gerekmektedir.

Kararlara İlişkin Cevap Yazılarının Gönderilmesi

<https://online.masak.gov.tr/ONLINE.html#> adresi üzerinden uyum görevlisi/yardımcısı tarafından e-posta, şifre ve güvenlik kodu girilerek EMIS.ONLINE sistemine giriş yapılarak ilgili yazılar temin edilir ve gerekli sorgulamalar yapıldıktan sonra hazırlanan cevap yazıları talep (bildirim) tarihinden itibaren **7 gün içinde** EMIS.ONLINE üzerinden e-imza ile onaylanarak MASAK'a gönderilir.

EMIS.ONLINE, MASAK tarafından yapılan tebligatların elektronik ortamda yapılabilmesi amacı ile oluşturulmuş bir e-tebligat sistemidir. Sistemin nasıl kullanılacağı EMIS.ONLINE platformu içindeki E-Tebliğat Rehberi'nde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Eğer EMIS.ONLINE sistemine erişim ya da e-imza ile ilgili bir sıkıntı olması halinde cevap yazıları iadeli taahhütlü mektup ya da kargo ile de gönderilebilir.

Dondurulan Malvarlıklarından Yapılacak Zorunlu Ödemeler

Dondurulan malvarlığından ödenmesi gereken vergi, resim, harç, kira, sosyal güvenlik primi gibi kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yapılacak her türlü zorunlu ödemelerin izne tabi tutulabileceği hükme bağlanmış olup bu kapsamda söz konusu yapılacak ödemeler de MASAK izniyle yapılacak işlemler kapsamına alınmıştır.

Ancak finansal kuruluşlar nezdinde bulunan hesaplardan yapılacak vergi ve fon gibi her türlü kaynaktan kesintiler ilgili finansal kuruluş tarafından izne tabi olmaksızın yapılabilir

Bölüm 5

Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü

Şüpheli işlem, işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, ya da terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunmasını ifade etmektedir.

Şüpheli işlemler, aracılar ve çalışanlar tarafından şüphenin olduğu tarihte şirketin uyum görevlisine bildirilmelidir.

Uyum görevlisi gerekli gördüğü takdirde şüphenin olduğu tarihten **en geç on iş günü içinde**, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal MASAK'a konu ile ilgili bildirimde bulunmalıdır

Şüpheli işlemler tutar gözetilmeksizin MASAK'a bildirilmelidir.

Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektörüne Yönelik Şüpheli İşlem Türleri

- Müşteri belgelerinin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması,
- Müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması, terörün veya kitle imha silahlarının yayılmasının finanse edilmesiyle ilgili olarak medyada menfi haberler çıkmış olması gibi şüphe duyulmasını gerektiren somut bir durumun varlığı,
- Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ile işlemleri arasında makul bir orantı bulunmaması,
- Müşterilerin, riskli kişi veya kuruluşlar ile ticari ya da başkaca bir ilişkisinin bulunması,
- Yapılan ya da yapılmak istenen işlemin olağan ve makul hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması,
- Müşterinin küçük kupürlerle yüksek tutarda nakit ödeme yapması veya sık kullanılmayan bir döviz ile ödeme yapmak istemesi gibi ödeme araçlarının alışılmadık dışında kullanılması,
- Müşterinin şahsı, işi veya serveti ile makul bir ilgisi bulunmayan bir riski sigorta ettirmek için başvuruda bulunması,
- Müşterinin genel durumu ve mali profiliyle bağdaşmayan yüksek miktarda ve tek primli poliçe talep etmesi,
- Müşterinin başka şirketlerden de poliçeleri olduğunu söylemesi ya da bunun tespit edilmesi ve bu durumun müşterinin mali profili ile uyumsuzluk göstermesi,
- Müşterinin hayat sigortası ya da emeklilik planı primlerini yüksek miktarda ve nakit olarak ödemesi,
- Müşterinin yüksek tutarlı bireysel emeklilik sözleşmesini cayma süresi içinde iptal ettirmek istemesi
- Küçük miktarda ve düzenli ödemeye dayalı poliçeye sahip olan müşterinin poliçenin kalan primlerini aniden peşin ödeme ile kapatması veya önemli miktarda yükseltme teklifinde bulunması ya da yüksek tutarlı yeni bir poliçe satın alması,
- Müşterinin, makul bir nedeni olmaksızın ve önemli oranda maddi kayba uğrayacağını bilerek, poliçenin vadesinden önce geri ödenmesini istemesi ya da ödemenin üçüncü bir kişi lehine yapılmasını talep etmesi,
- Müşterinin yaşı ve sağlık durumu ile uyumlu olmayan emeklilik planı veya hayat sigortası sözleşmesi için başvuruda bulunması,
- Sigortalama işlemlerinin ya da sigortalama işlemlerinden kaynaklanan herhangi bir ödemenin bir terör örgütü ile bağlantılı olduğu bilinen gerçek ve tüzel kişiler adına yapılması,
- Tazminat talebi formlarının ölümden kısa süre sonra ya da beklenenden daha erken yapılması,
- Tazminat taleplerinde istenenler dışında aşırı belge gönderilmesi,

- Çıkış ya da tazminat ödemelerinde, ödemelerin erken yapılması için baskı yapılması,

Şüpheli İşlem Bildirimleri

- Şüpheli işlemin MASAK'a bildiri, uyum görevlisi veya yardımcı tarafından yerine getirilir.
- Şüpheli işlemler, MASAK tarafından yayımlanan "Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Sigorta ve Emeklilik Şirketleri)" çerçevesinde belirtilen usullere göre yapılır.
- Bildirimler zorunlu haller dışında elektronik olarak "MASAK.ONLINE" üzerinden yapılır.
- Bildirimde bulunan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurulur ve daha önce yapılan bildiriye ek olduğu belirtilerek gecikmeksizin MASAK'a gönderilir.
- İşleme ilişkinin şüphenin olduğu tarihten itibaren **en geç 10 iş günü** içerisinde MASAK'a konu ile ilgili bildirimde bulunulur.

Bölüm 6

Diğer Yükümlülükler

Sıkılaştırılmış Tedbirlerin Uygulanacağı Durumlar

Özel Dikkat Gerektiren İşlemler

Yükümlüler karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, talep edilen işlemin amacı hakkında yeterli bilgi edinmek için gerekli tedbirleri almak ve bu kapsamda elde edilen bilgi, belge ve kayıtları istenildiğinde yetkililere sunmak üzere muhafaza etmek zorundadır.

Teknolojik Risklere Karşı Tedbir Alınması

Yükümlüler, yeni sunulan ürünler, işlemler, hizmetler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suiistimal edilebilecek kanallar (internet şubesi, telefon bankacılığı, çağrı merkezi, ATM vb.) vasıtasıyla gerçekleştirilen işlemlere özel dikkat göstermeli ve aklama, terörizmin ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı amacıyla kullanılması riskini önlemeye yönelik etkili tedbirler (tutar ve işlem sayısı limiti belirlemek gibi) geliştirmelidir. Bu kapsamda, yüz yüze temas kurulmadan fiziki olarak farklı ortamlarda işlem yapılmasına imkân veren sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin müşterinin mali profili ve faaliyetleri ile uyumlu olup olmadığını yakından izlenmelidir.

Riskli Ülkelerle İlişkiler

Yükümlüler; serbest bölgeler, off-shore merkezleri ile aklama ve terörizmin veya kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerde yerleşik gerçek ve tüzel kişiler, tüzel kişiliği olmayan teşekküller ve bu ülkelerin vatandaşları ile girecekleri iş ilişkilerine ve işlemlere özel dikkat göstermek, görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlerin amacı ve mahiyeti hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi toplamak ve bunları kayda geçirmek zorundadır.

Yüksek Riskli Durumlar

Yükümlüler açısından, müşteri tanımlama ve kabul sürecinin temel amacı müşteri risk profilinin oluşturulmasıdır. Müşteri kabul sürecinde risk profilinin oluşturulması genelde iş ilişkinin başlangıcında yapılmakla birlikte, bazı müşterilerin gerçek risk profili işlem yapmaya başladığında ortaya çıkabilmektedir. Bu durum, müşteri işlemlerinin sürekli olarak izlenmesini ve gerekli durumlarda müşteri risk sınıflandırmasının güncellenmesini gerekli kılmaktadır.

Müşterini tanı ilkesi; özellikle müşteri kabul sürecinde, mevzuata uygun kimlik tespit ve teyit işlemlerinin yanı sıra, yükümlünün belirlediği parametreler doğrultusunda, gerçekleştirilen işlemler ve kullanılan hizmetler/ürünler de dikkate alınarak müşterilerin belli risk kategorilerine (düşük, orta, yüksek riskli gibi) tanımlanması ve buna uygun müşteri kabul süreçlerinin tesis edilmesini gerektirir.

Bu nedenle; yükümlüler, suç gelirlerinin aklanması, terörizmin ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı suçlarının işlenilmesinde aracı olarak kullanılmalarının önlenmesi ve maruz kalabilecekleri risklerin azaltılmasını teminen, müşteri kabul ve işlem gerçekleştirme süreçlerinde risk değerlendirmesi yapmalıdır. Risk değerlendirmesi yapılırken müşterinin iş/meslek bilgisi, uyruk, yerleşik olduğu ülke bilgisi, faaliyet alanı/sektörü, hesap açma/işlem yapma amacı, gerçekleştirdiği işlemler, işlem kanalı tercihi vb. birçok faktör değerlendirmeye alınmalıdır. Değerlendirmeye alınan faktörlere göre bir skorlama yapılarak yükümlü tarafından kabul edilebilir bir risk oranı belirlenmelidir. Kabul edilebilir risk oranının altında kalan müşteriler, işlemler, ürünler/hizmetler standart kategoride değerlendirilmeli; kabul edilebilir risk oranının üstünde yani riskli kategoride yer alan müşteriler, işlemler ve ürünler/hizmetler için yukarıda belirtilen sıkılaştırılmış

tedbirlerden bazıları veya tamamı uygulanmalıdır. Ayrıca yükümlü tarafından bu tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığının tespit edilmesine, uygulanmışsa; uygulanan tedbirlerin etkili olup olmadığının ölçülmesine ve bu süreçlerin izlenmesine yönelik politika ve prosedürler geliştirilmelidir.

Bu kapsamda, etkin risk yönetimi için öncelikle yükümlünün maruz kalabileceği risklerin tanımlanması gereklidir.

Müşteri riski: Müşterinin faaliyet gösterdiği iş kolunun (meslek veya faaliyet alanı), yoğun nakit kullanımı, yüksek değerli malların alım satımı veya uluslararası fon transferlerinin kolayca gerçekleştirilmesine imkân vermesi; müşterinin ya da müşteri adına veya hesabına hareket edenlerin, suç gelirlerinin aklanması, terörizmin veya kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı amacıyla hareket etmesi sebebiyle yükümlünün suiistimal edilmesi riskidir.

Hizmet riski: Yüz yüze yapılmayan işlemler veya gelişen teknolojiler kullanılarak sunulacak yeni ürünler kapsamında yükümlünün maruz kalabileceği risktir.

Ülke riski: Yükümlünün, aklama, terörizmin ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda yeterli düzeyde işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerin vatandaşları, şirketleri ve mali kuruluşları ile girecekleri iş ilişkileri ve işlemleri sebebiyle maruz kalabileceği risktir.

Suç gelirlerinin aklanması, terörizmin veya kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı amacıyla kullanılma risklerinin yüksek olması sebebiyle, yükümlüler tarafından aşağıda örnek olarak belirtilen durumlarda "sıkılaştırılmış tedbirler" uygulanmalı ve izleme, kontrol faaliyetleri çerçevesinde takibine önem verilmelidir. Ancak, aşağıda belirtilenler arasında yer almasa dahi, yükümlülerce şüphe uyandıran ya da yüksek riskli olduğu değerlendirilen herhangi durum da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

- Bilgi ve belge vermekten imtina eden yahut yanıltıcı veya teyidi imkânsız bilgiler veren müşterilere ait işlemler,
- İşlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, bankanın aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında bilgi edinmeye çalışan müşterilerce gerçekleştirilen işlemler,
- Kar amacı gütmeyen, yatırımlarının riskini ve maliyetlerini (masraf, komisyon vb.) önemsemeyen müşterilere ait işlemler,
- Müşteri profili ile karşılaştırıldığında makul bir ilişki kurulamayan, müşterinin geliri, işi, faaliyet konusu ile ilgili veya orantılı olmayan işlemler,
- Görünürde makul, hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan (erken kapanan krediler, sık kullanılmayan döviz alım-satım işlemleri gibi) işlemler,
- Karmaşık (çok sayıda farklı kişinin aynı alıcıya fon transferi, yurtdışından gelen fonların tekrar yurtdışına transfer edilmesi gibi) ve olağandışı büyüklükteki (dikkat çekici sıklıkta veya yüksek tutarlı nakit işlemler vb.) işlemler,
- Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemler,
- Kullanım amacı ekonomik olmayan veya amacı açıklanmayan kredi talepleri,
- Yüz yüze temas kurulmadan fiziki olarak farklı ortamlarda işlem yapılmasına imkân veren sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemler,
- Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suistimale açık hale gelebilecek kanallar vasıtasıyla gerçekleştirilen işlemler,
- Serbest bölgeler, off-shore merkezleri ile aklama, terörizmin veya kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkeler ile ilişkilendirilen işlemler,

- Faaliyet gösterdiği iş kolu, yoğun nakit kullanımı yüksek değerli malların alım-satımı veya uluslararası fon transferlerinin kolayca gerçekleştirilmesine imkân veren müşterilerce gerçekleştirilen işlemler,
- Ödeme emirleri, talimatla yapılan işlemler gibi gerçekte faydalanan haricinde üçüncü kişilere ödeme, havale vb. imkânlar sağlayan işlemler,
- Riskli sektörlerde (bankacılığa ilişkin faaliyetleri yürütenler, yetkili müesseseler-döviz büroları, kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı ve ticareti yapanlar-kuyumcular, ticaret amacıyla taşınmaz alım satımıyla uğraşanlar ile bu işlemlere aracılık edenler-emlakçılar, ödeme ve elektronik para hizmeti verenler, sermaye piyasasında aracılık faaliyetleri yapanlar vb.) faaliyet gösterenlerin işlemleri,
- Başta dernekler olmak üzere kar amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen işlemler,
- Faaliyet gösterdikleri sektördeki diğer kuruluşlara göre mutad olmayan sermaye, ortaklık yapısı ve işçi sayısına sahip müşterilerin işlemleri,
- Belli bir yaşın altında veya üstündeki müşterilerin işlemleri,
- Müşterek hesap kullanan farklı soyadlı müşterilerce gerçekleştirilen işlemler,
- Yurt dışında (özellikle riskli ülkelerde) yerleşik yabancı uyruklu müşterilerce gerçekleştirilen işlemler.

İlgili Cezai Hükümler

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun kapsamında yapılan değişiklikle ihlallerde uygulanacak ceza tutarları aşağıda yer almaktadır; (İlgili tutarlar her yıl revize edilmektedir).

- Müşterinin Tanınması (Madde 3) ve Devamlı Bilgi Verme (Madde 6) maddelerinin ihlalinde 30.000 TL,
- Şüpheli İşlem Bildirimi (Madde 4) maddesinin ihlalinde 50.000 TL

idari para cezası verilir. Yükümlünün finansal kuruluş olması halinde; idari para cezası işlem tutarının %5'inden az olmamak üzere 2 kat olarak uygulanır.

Yükümlülerin Şüpheli İşlem Bildirimi gizliliği, bilgi ve belge verme yükümlülüğü ile muhafaza ve ibraz yükümlülüklerinin ihlali 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasına tabidir.

Malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararların gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, 6 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir

Malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye 10.000 TL'den 2.000.000 TL'ye kadar idari para cezası verilir. Ancak bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi hâlinde işleme konu edilen miktardan az olamaz.

Uyum Programı kapsamında, eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirlerin eksikliğinde yükümlülere otuz günden az olmamak üzere süre verilir. Eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde 500.000 TL idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliğiyle birlikte 60 günden az olmamak üzere yeni süre verilir. Bu sürenin sonunda da eksiklikler devam ediyorsa, iki katı idari para cezası daha uygulanır. Bundan sonraki otuz gün içinde de eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde yükümlünün faaliyetlerinin belli bir süre durdurulması, kısıtlanması veya faaliyet izin belgesinin iptaline yönelik tedbirlerin alınması için durum ilgili kuruma bildirilir.

Bu kapsamda; yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri, sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine de uygulanır.

Rehber'in Güncellenme Tarihi:	01.11.2021
-------------------------------	------------